

Onderwerp

Verordening Meedoen ontheemden Oekraïne

Programma Werk en Inkomen
Portefeuillehouder J.A.R. Brom

Collegebesluit 14 april 2026
Behandeldatum Raad
Status Openbaar

Samenvatting

Dit voorstel gaat over het vaststellen van de *Verordening ter ondersteuning van ontheemden uit Oekraïne bij het meedoen in de samenleving* (hierna 'Verordening Meedoen ontheemden Oekraïne'). Deze tijdelijke verordening zorgt ervoor dat Oekraïense ontheemden met een laag inkomen vervroegd toegang krijgen tot de meedoenregeling en het busvoordeelabonnement, totdat zij onder de Participatiewet vallen en op die manier toegang krijgen.

Voorstel

1. De *Verordening Meedoen ontheemden Oekraïne* vast te stellen, waarmee ontheemden uit Oekraïne toegang krijgen tot de meedoenregeling en het busvoordeelabonnement.

Aanleiding

Op 12 november 2025 is door de gemeenteraad bij de behandeling van de Stadsbegroting 2026-2029 het amendement "Wie goed doet, goed ontmoet" vastgesteld. Hiermee besluit de gemeenteraad om Oekraïense ontheemden toegang te verlenen tot de meedoenregeling en het busvoordeelabonnement.

Oekraïense ontheemden kunnen niet worden toegevoegd aan de bestaande 'Beleidsregels Inkomensondersteuning Participatiewet gemeente Nijmegen 2024-B', omdat de ontheemden niet vallen onder de doelgroep van de Participatiewet. Het alleen toegang geven tot het busvoordeelabonnement en de meedoenregeling vraagt hierdoor om een aparte verordening.

Relevante besluitgeschiedenis

Tijdens de raadsvergadering van 12 november 2025 bij de behandeling van agendapunt 7.1 Raadsvoorstel Stadsbegroting 2026-2029 (85/2025) is het Amendement 'Wie goed doet, goed ontmoet' aangenomen (nr. BD2605014).

Beoogde impact: wijziging kaders

Het vaststellen van de *Verordening Meedoen ontheemden Oekraïne* sluit aan bij onze ambities en doelen in de Stadsbegroting 2026:

- Ambitie: 'Nijmegenaren kunnen participeren.' Doel: 'Participatie bevorderen van inwoners vanaf 18 jaar.'
- Ambitie: 'Alle Nijmegenaren beschikken over financiële bestaanszekerheid.' Doel: 'Aanbieden aanvullende gemeentelijke inkomensondersteunende regelingen.'

- Ambitie: 'Inwoners voeren eigen regie over hun leven, gezin en gezondheid en nemen actief deel aan de maatschappij. Men heeft respect voor elkaar en ondersteunt elkaar.' Doel: 'Vluchtelingen kunnen op een veilige en gezonde manier verblijven in onze regio en zo goed als mogelijk meedoen in de samenleving.'

Argumenten

1.1 Deze verordening maakt de meedoenregeling en het busvoordeelabonnement eerder toegankelijk voor ontheemde Oekraïners.

Oekraïense ontheemden hebben op dit moment nog een aparte juridische status binnen de Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) waardoor ze geen recht hebben op reguliere inkomensondersteuning uit de Participatiewet (zoals bijstand, bijzondere bijstand en individuele inkomensvoorschot). Vanaf 4 maart 2027 krijgen Oekraïense ontheemden een andere verblijfstatus, waardoor zij wel een beroep kunnen doen op de Participatiewet. Zij krijgen hierdoor vanaf dat moment op basis daarvan toegang tot de meedoenregeling en het busvoordeelabonnement in de Beleidsregels Inkomensondersteuning Participatiewet gemeente Nijmegen 2024-B, indien hun inkomen zich onder de gestelde grens bevindt. Met deze verordening geven we volwassen Oekraïense ontheemden nu al recht op de meedoenregeling en het busvoordeelabonnement. De verordening is na vaststelling daarom van kracht tot de Oekraïners onder de Participatiewet vallen.

1.2 We beschouwen het leefgeld van ontheemden als het sociaal minimum.

In het amendement wordt gesproken over het 'wettelijk sociaal minimum'. Aangezien het uitgavepatroon van de ontheemden niet te vergelijken is met dat van andere Nijmegenaren (ze betalen onder andere geen zorgverzekering, geen huur, geen kosten voor elektriciteit, gas en water) en zij vanuit de gemeente in geval van een laag inkomen (onder de 115 procent van het leefgeld) leefgeld ontvangen, wordt het percentage van de inkomensgrens aan het leefgeld gekoppeld. Het wettelijk sociale minimum in de context van de ontheemden is namelijk het leefgeld dat zij ontvangen.

1.3 We gaan uit van een inkomensgrens van 130% voor het busvoordeelabonnement en 140% voor de meedoenregeling.

In het amendement is een inkomensgrens van 140% opgenomen. Het busvoordeelabonnement kent echter een inkomensgrens van 130% voor de bestaande doelgroep. Het is niet uitvoerbaar om voor Oekraïense ontheemden een andere inkomensgrens aan te houden. Bovendien sluit een afwijkende inkomensgrens niet aan bij onze visie op het vereenvoudigen van de inkomensregelingen en geldt dit percentage vanaf 4 maart 2027 ook voor de Oekraïense ontheemden zelf. Gelet op dit voorgaande is het voorstel om de regelingen voor de ontheemden aan te laten sluiten op die van de overige Nijmegenaren en in de verordening het volgende op te nemen:

- Recht op het busvoordeelabonnement bij een inkomen lager dan 130% van het maximaal te verkrijgen leefgeld;
- Recht op de meedoenregeling bij een inkomen lager dan 140% van het maximaal te verkrijgen leefgeld.

1.4 Toegang tot de meedoenregeling en het busvoordeelabonnement bevordert participatie.

Het doel van de meedoenregeling is om inwoners met een laag inkomen te helpen volwaardig mee te doen in de samenleving door financiële ondersteuning te bieden voor

sport, cultuur, educatie en sociale activiteiten. Dit draagt bij aan welzijn, gezondheid en verbondenheid in de stad. Het busvoordeelabonnement heeft als doel om inwoners met een laag inkomen betaalbare mobiliteit te bieden, zodat zij kunnen blijven deelnemen aan het maatschappelijk leven en niet in sociaal isolement raken. Door deze regelingen beschikbaar te stellen voor Oekraïense ontheemden wordt participatie bevorderd en krijgen zij dezelfde ondersteuning als andere Nijmegenaren.

Kanttekeningen

1.1 Uitbreiding van de doelgroep leidt tot hogere kosten.

Door de meedoenregeling en het busvoordeelabonnement open te stellen voor Oekraïense ontheemden groeit de doelgroep en daarmee stijgen naar verwachting ook de kosten. Voor de uitvoering van dit amendement verwachten wij op basis van een eerste inschatting dat het beschikbaar gestelde bedrag voldoende is voor de dekking van de stijgende kosten voor zowel de meedoenregeling als het busvoordeelabonnement.

1.2 Het tarief van het busvoordeelabonnement gaat stijgen, de kosten zijn nog onduidelijk.

Op dit moment vindt een aantal ontwikkelingen omtrent het busvoordeelabonnement plaats. Het college is in gesprek met Transdev over het nieuwe busvoordeelabonnement vanaf juli 2026. Er gaat dan een nieuwe openbaar vervoersconcessie in en daarbij hoort ook een nieuw busvoordeelabonnement. Uit de gesprekken komt naar voren dat de prijs van het nieuwe abonnement sterk gaat stijgen ten opzichte van het oude abonnement. We weten op dit moment nog niet wat de financiële impact van het nieuwe abonnement is, behalve dat de prijs waarschijnlijk fors hoger uitvalt.

Gesprek met de stad

Er heeft voor dit voorstel geen gesprek plaatsgevonden met de stad.

Financiën

De gemeenteraad heeft voor deze uitbreidingen van de gemeentelijke regelingen budget vrijgemaakt. Het gaat om € 136.000 voor 2026 en € 52.000 voor 2027. De bedragen zijn toegevoegd aan de begroting van taakveld Inkomensregelingen, programma Werk en Inkomen, onderdeel Financiële bestaanszekerheid (E600087-001+003).

Afhankelijk van het aantal ontheemde Oekraïners dat gebruik maakt van deze regelingen en de prijsontwikkeling van het busvoordeelabonnement moet worden bekeken of de budgetten toereikend zijn. We zullen de ontwikkelingen nauwgezet volgen en indien nodig via de P&C cyclus voortgangsmeldingen hierop terugkomen.

Vervolg

Als de raad de verordening Meedoen ontheemden Oekraïne vaststelt krijgen Oekraïners toegang tot de meedoenregeling en het busvoordeelabonnement per 1 juli 2026. Per 4 maart 2027 vallen Oekraïners onder de Participatiewet en wordt deze verordening overbodig. De verordening zal vanaf dit moment ook komen te vervallen.

De besluiten tot vaststelling van de in dit voorstel genoemde verordening wordt dit jaar nog gepubliceerd in het gemeenteblad. De gemeentebladen worden sinds 1 januari 2014 verplicht geplaatst op www.overheid.nl (de landelijke site voor wet- en regelgeving). Ook zijn via de site van de gemeente Nijmegen (www.nijmegen.nl) de verordeningen op www.overheid.nl te raadplegen.

Door het publiceren van de verordening krijgt deze rechtskracht met ingang van 01-07-2026.

Zodra de raad de verordening Meedoen ontheemden Oekraïne heeft vastgesteld worden relevante partners in de stad geïnformeerd en worden communicatiekanalen van de gemeente en partners ingezet om de doelgroep op de hoogte te brengen.

Bijlagen

1. Verordening Meedoen ontheemden Oekraïne
2. Amendement A12 'Wie goed doet, goed ontmoet'